

Прамая мова служыць для дакладнай перадачы чужой мовы. Па структуры сказы з прамой мовай – бяззлучнікавае (інтанацыйна і сэнсава) аб’яднанне частак, у адной з якіх – словах аўтара – сцвярджаецца факт чужой мовы і ўказваецца яе крыніца, а ў другой – прамой мове – узнаўляецца сама чужая мова: *“Пісьма няма ад бацькі?” – пытае Казачэнка.*

У словы аўтара могуць уваходзіць лексемы, якія ўказваюць на адрасата прамой мовы, на розныя абставіны, а таксама словы, што характарызуюць асобу (асаблівасці вымаўлення, інтанацыі і інш.): *“Ну дык што, дайграліся? – гаворыць Мікола з насмешлівымі, здэклівымі ноткамі ў голасе. – Нашкодзілі немцам... Балбаталі, пакуль не пахапалі як куранят...”*

Словы аўтара ў адносінах да прамой мовы могуць быць у: 1) прэпазіцыі, 2) постпазіцыі, 3) інтэрпазіцыі. Пры прэпазіцыі слоў аўтара сказ можа разбівацца на 2 часткі (словы аўтара і праямая мова) або на 3 часткі (словы аўтара – праямая мова – працяг слоў аўтара). Пры постпазіцыі слоў аўтара праямая мова тлумачыцца словамі аўтара. Калі словы аўтара знаходзяцца ў інтэрпазіцыі, канструкцыя дзеліцца на 3 часткі: праямая мова – словы аўтара – працяг прамой мовы.

У прамую мову можа ўваходзіць адзін або некалькі сказаў, розных па сваёй будове, інтанацыі, мадальнасці.

Апошнім часам у публіцыстычных жанрах атрымала распаўсюджанне так званая адкрытая, або свабодная праямая мова. У адрозненне ад уласна прамой мовы, адкрытая праямая мова дапускае больш свабодную перадачу чужой мовы, у прыватнасці яе скарачэнне абогульненне асобных палажэнняў, пазбаўлена літаральнасці прамой мовы і ў той жа час здольна перадаць усе асаблівасці чужой мовы. Па структуры сказы з адкрытай прамой мовай падобны да сказаў з уласна прамой мовай. На пісьме адкрытая праямая мова не бярэцца ў двукоссе.

Літаратура. Беларуская мова: Энцыкл. / Беларус. Энцыкл.; Пад рэд. А.Я.Міхневіча. – Мн.: БелЭн, 1994; І. Навуменка. Вецер у соснах. – Мн.: Юнацтва, 1993; Современный русский язык. В 3 ч. Ч. 3. Синтаксис. Пунктуация/ В. В. Бабайцева, Л. Ю. Максимов.- 2-е изд., перераб. - М.: Просвещение, 1987.